

ефективна самоорганізація учасників дискусії.

Проводячи дискусію, викладач також має враховувати певні психологічні особливості учасників дискусії. Саме застосування дискусії може дозволити найповніше здійснити популярний і актуальний сьогодні індивідуальний підхід в навчанні, адже в даному разі є всі можливості проаналізувати хід взаємодії учасників на міжособистісному рівні, підтримати в розвитку певні індивідуальні якості і здібності слухачів.

На етапі завершення дискусії викладач повинен чітко і виразно сформулювати висновки, порівняти підсумок з поставленою метою, а підбиваючи підсумки, урахувати, за можливості, думки всіх учасників дискусії. Кожен має встигнути висловити свою думку з приводу загального підсумку.

Необхідно підкреслити важливість розмаїття пропозицій і підходів для вибору оптимальної альтернативи, домагатися того, щоб у кожного чи принаймні в більшості залишилося почуття задоволення від участі в дискусії. Важливо акцентувати увагу на внеску кожного в загальний підсумок, не шкодувати похвал, подякувати всім учасникам за участь у дискусії.

Найбільша складність ролі викладача у проведенні дискусії полягає в забезпеченні впорядкованості за браком регламенту, панування ввічливості без ієрархічності, невимушеності без панібратства. Найголовніше для керівника дискусій — не допускаючи хаосу, досягти найвищого ступеня активності і свободи в обміні думками.

Л. М. БОНДАРЧУК, викладач кафедри української мови та літератури КНЕУ

ЕЛІТНА ТА ЕЛІТАРНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ

Термін «елітна освіта» використовується в сучасній науковій освітній літературі в кількох значеннях. По-перше, елітною називають освіту високого рівня (в англomовній літературі — high quality education), по-друге, це освіта, спрямована на підготовку політичної, економічної та культурної еліти країни. Досить складною проблемою нині є визначення об'єкта елітної освіти. На сучасному етапі розвитку суспільства та інституту освіти елітною вважається:

1) освіта, яку здобувають вихідці із заможних, видатних сімей, діти з котрих приходять на зміну батькам (система закритої освіти, так звана **елітарна освіта**);

2) освіта для талановитих, обдарованих дітей з усіх верств населення (**елітна освіта**).

Перший підхід у системі сучасної освіти, що полягає в підготовці дітей лише зі знатних сімей («еліта крові») та дітей з найбагатших сімей (еліта багатства) і котрий нині, на перший

погляд, набуває в Україні широкого розмаху, приречений на провал, оскільки він означає деградацію елітної освіти, а отже, і самої еліти. В Україні це означало б підготовку до елітних позицій дітей вищих державних чиновників, «нових українців», котрі мають змогу найняти дорогих репетиторів, купувати потрібну літературу та обладнання тощо.

Лише другий підхід відповідає вимогам підготовки еліти високого рівня, підготовки дійсно кращих дітей, відбірних в інтелектуальному і етнічному планах (так звана відкрита система елітної освіти).

Доктор філософських наук, професор Московського державного інституту міжнародних відносин МЗС РФ Г. К. Ашин зазначає, що всередині самої елітної освіти існують два типи підготовки еліти — соціально-політична освіта, спрямована на підготовку політико-адміністративної еліти, та загальнокультурна освіта, що створює культурну еліту, креатора духовних цінностей народу.

Сам інститут освіти виник, згадаймо, саме як елітарна освіта, тобто така, що готує вихідців із заможних сімей, і лише пізніше став інститутом масовим, що було зумовлено історико-соціальним розвитком суспільства. За радянських часів елітну освіту було знищено майже повністю, вона відійшла в тінь.

З кінця XX ст. у світі почала спостерігатися тенденція до демократизації освіти, тобто до переходу від елітарної освіти до елітної.

Отже, можна накреслити такі шляхи розвитку освітньої політики України щодо елітної освіти:

1. Курс на постійне збільшення інвестицій у галузь народної освіти в цілому, оскільки це магістральний шлях відродження України з її великими культурними і науковими традиціями.

2. Вибіркова, індивідуальна підтримка талановитої і обдарованої молоді за допомогою проведення конкурсів, регіональних і загальноукраїнських олімпіад, присудження стипендій, премій, грантів переможцям, щоб дати їм можливість підготуватися до вступу до елітних вузів країни. Особливо це стосується молоді з провінції, далекої від культурних центрів.

3. Нині в українській освіті спостерігається тенденція до плюралістичної, американської системи освіти, відхід від ідеологізованої освіти і наближення до відкритої системи, подібної до системи рекрутування американських еліт.

4. Можливо, слід виробити свою власну українську систему підготовки української еліти, засновану на традиціях, започаткованих українськими і слов'янськими педагогами та методологами.